

February-March 2021, Volume 10, Issue 1

Prioritization of Barriers to Participation in Public Sports by "Promethee Technique"

Reza Mohammadzade¹, Ebrahim Alidoust Ghahfarokhi^{2*}, Majid JalaliFarahani³

1- Ph.D Student in Sport Management, University of Tehran, Alborz Campus, Tehran, Iran.

2- Associate Professor, Department of Sport Management, Faculty of Physical Education and Sports Science, University of Tehran, Tehran, Iran. (**Corresponding author**).

E-mail: e.alidoust@ut.ac.ir

3- Associate Professor, Department of Sport Management, Faculty of Physical Education and Sports Science, University of Tehran, Tehran, Iran.

Received: 7 July 2020

Accepted: 30 Aug 2020

Abstract

Introduction: It is important to identify barriers to participation in public sports. The aim of this study was to prioritize the factors hindering participation in public sports by the "Promethee Technique".

Methods: In this descriptive study, the "Promethee Technique" was used to identify barriers to participation in sports and their importance.

The statistical population of this study consisted of all citizens of selected provinces. 1841 people (936 men and 905 women) were selected by simple random sampling based on Morgan table. In this study, the demographic questionnaire and "Constraints of Recreational Sport Participation Scale" were used.

Content validity index, construct validity were measured by confirmatory factor analysis, convergent validity and reliability (Cronbach's alpha coefficient calculation and composite reliability) of the instruments. Data analysis in SPSS. 24, SmartPLS 3. And Visual PROMETHEE 1.4 software was performed.

Results: Lack of time with Phi coefficient 0.1929, fear of injury in sports with Phi coefficient 0.1723, lack of sports facilities with Phi coefficient 0.1220, high cost of sports with Phi coefficient 0.1005, not having enough health to exercise with Phi coefficient 0.1005, fear of unsuccessful sports with a Phi coefficient of 0.0384 is more important because of the Phi positive.

Conclusions: Lack of time to participate in sports is a major obstacle. It is suggested that public sports authorities remove individual, structural and cultural barriers and implement incentive programs to increase sports participation.

Keywords: Constraints, Sport for All Participation, Promethee Technique.

اولویت بندی عوامل بازدارنده مشارکت در ورزش همگانی به «روش پرامیتی»

رضا محمدزاده^۱، ابراهیم علی دوست قهفرخی^{۲*}، مجید جلالی فراهانی^۳

۱- دانشجوی دکتری مدیریت ورزشی، دانشگاه تهران، پردیس البرز، تهران، ایران.

۲- دانشیار، گروه مدیریت ورزشی، دانشکده تربیت بدنی و علوم ورزشی، دانشگاه تهران، تهران، ایران (نویسنده مسئول).
ایمیل: e.alidoust@ut.ac.ir

۳- دانشیار، گروه مدیریت ورزشی، دانشکده تربیت بدنی و علوم ورزشی، دانشگاه تهران، تهران، ایران

تاریخ دریافت: ۱۳۹۹/۴/۱۷

تاریخ پذیرش: ۱۳۹۹/۶/۹

چکیده

مقدمه: شناسایی موانع شرکت افراد در ورزش همگانی بسیار مهم است. این مطالعه با هدف اولویت بندی عوامل بازدارنده مشارکت در ورزش همگانی به روش پرامیتی انجام گرفت.

روش کار: در این مطالعه توصیفی، از روش پرامیتی برای شناخت موانع مشارکت در ورزش و اهمیت آن ها استفاده شد. جامعه آماری این پژوهش را تمام شهروندان استان های منتخب تشکیل دادند. ۱۸۴۱ تن (۹۳۶ مرد و ۹۰۵ زن) براساس جدول مورگان به صورت تصادفی ساده انتخاب شدند. در این مطالعه از پرسشنامه جمعیت شناختی و "مقیاس موانع شرکت در ورزش تفریحی" (Constraints of Recreational Sport Participation Scale) استفاده شد. شاخص روایی محتوا، روایی سازی به روش تحلیل عاملی تاییدی، روایی همگرا و پایایی (محاسبه ضریب آلفا کرونباخ و پایایی مرکب) ابزارها اندازه گیری شد. تحلیل داده ها در نرم افزار اس پی اس نسخه ۲۴، نرم افزار SmartPLS. 3 و نرم افزار Visual PROMETHEE 1.4 انجام شد.

یافته ها: نداشتن زمان با ضریب فی ۰/۱۹۲۹ و ترس از آسیب در ورزش با ضریب فی ۰/۱۷۲۳، کمبود امکانات ورزشی با ضریب فی ۰/۱۲۲۰، هزینه زیاد ورزش با ضریب فی ۰/۱۰۰۵، نداشتن سلامت کافی برای ورزش با ضریب فی ۰/۱۰۰۵، ترس از عدم موفقیت ورزشی با ضریب فی ۰/۰۳۸۴ به دلیل مثبت بودن فی از اهمیت بیشتری برخوردار هستند. **نتیجه گیری:** نداشتن زمان برای شرکت در ورزش به عنوان یک مانع اساسی و مهم محسوب می شود. پیشنهاد می شود متولیان امر ورزش همگانی موانع فردی، ساختاری و فرهنگی را برطرف سازند و برنامه های تشویقی را برای افزایش میزان مشارکت ورزشی اجرا نمایند.

کلید واژه ها: عوامل بازدارنده، مشارکت در ورزش همگانی، روش پرامیتی.

مقدمه

های تلخ زندگی می شود [۱]. ورزش و فعالیت های جسمانی به عنوان واقعیتهای اجتماعی، از زمان های بسیار دور، در جوامع بشری وجود داشته و جزئی از زندگی روزمره انسان ها را تشکیل می داده است. با وجود فواید بسیار زیادی که ورزش و فعالیت بدنی برای انسان و جامعه به ارمغان می آورد ورزش همگانی شکلی از فعالیت های جسمانی یا حضور منظم در فعالیت های جسمانی است که موجب تندرستی

امروزه از ورزش به عنوان یکی از مهمترین، جذابترین و موثرترین رفتار در ابعاد مختلف اجتماعی، فرهنگی، اقتصادی و سیاسی دنیا یاد می شود. ورزش علاوه بر ایجاد نشاط، تضمین سلامتی و شادابی، تحرک و پویایی نسل جوان موجب کاهش تنش ها و از بین بردن فقر حرکتی می گردد. ورزش فعالیت شاد است که موجب فرار از واقعیت

برخی از مطالعات از الگوی سلسله مراتبی عوامل بازدارنده اوقات فراغت Crawford و همکاران استفاده کرده اند و به عوامل فردی، بین فردی و ساختاری به عنوان عوامل بازدارنده اشاره کرده اند [۹]. عوامل فردی عواملی نظیر تنش، افسردگی، اضطراب و حالت های روانی فرد را شامل می شود. عوامل بین فردی، کنش های بین فردی یا رابطه ای را شامل می شود و عوامل ساختاری عواملی هستند که مداخله گر بوده و شامل وضعیت چرخه زندگی، منابع مالی و دسترسی به فرصت ها را شامل می شود [۱۰]. به منظور مطالعه موانع مشارکت ورزشی، Crawford و همکاران "الگوی هرمی موانع اوقات فراغت" "The Hierarchical Leisure Constraints Model" را پیشنهاد کردند [۹]. الگوی پیشنهاد شده برای اولین بار موانع را با توجه به اهمیت آن ها در فرآیند تصمیم گیری فرد به سه دسته موانع درون فردی، موانع بین فردی و موانع ساختاری تقسیم نمود. موانع درون فردی به صفات و خصوصیات بازدارنده روانی اشاره دارد که از تجارب منفی فردی ریشه می گیرد. موانع بین فردی به عدم تعامل مثبت بین افراد و ناتوانی برای یافتن همراه و تعلق گروهی مربوط می شود. موانع ساختاری نیز به معنای فراهم نبودن امکانات مادی برای انجام ورزش است.

اما در حوزه ورزش های تفریحی Alexandris و همکاران [۱۱] الگو ۷ عاملی شامل عوامل فردی/روانشناختی، عدم آگاهی، عدم علاقمندی، عدم به همراه داشتن یک دوست، خدمات/تجهیزات، دسترسی/مالی و زمان را مطرح کردند. در این راستا، کریمیان و همکاران [۱۲] عوامل ساختاری را مهم ترین عامل بازدارنده از ورزش در بین کارکنان شناسایی کرد. از سوی دیگر، فراهانی و همکاران [۱۳] به اولویت بندی موانع پیش روی بانوان شاغل در انجام فعالیت های ورزشی استان البرز پرداختند. نتایج نشان داد که عوامل بازدارنده اقتصادی و تجهیزات و امکانات جزء مهم ترین عوامل بازدارنده مشارکت در فعالیت های ورزشی زنان شاغل استان البرز می باشد و عامل مربوط به نگرش خانواده در اولویت آخر قرار دارد. روزبهانی و همکاران [۱۴] عوامل موثر بر موانع مشارکت زنان سالمند در فعالیت های ورزشی تفریحی استان البرز را بررسی و نشان دادند که عوامل اجتماعی، سلامتی، امکانات و تسهیلات، عوامل اقتصادی،

و سلامت بدنی و روانی شده، روابط اجتماعی را شکل می دهد و نتایج مثبتی در پی دارد [۲].

سعی و تلاش انسان در طول تاریخ این است که با رهایی خود از کارهای طاقت فرسا از طریق پرکردن اوقات فراغت با فعالیت های ورزشی و تفریحی به زندگی همراه با آرامش و سعادت دست پیدا کند [۳]. موضوع مهمی که باید در بخش سیاستگذاری و برنامه ریزی برای ورزش به آن توجه کرد، الویت های جامعه برای پرداختن به ورزش همگانی است. برای شناخت دقیق و برنامه ریزی ورزش همگانی در کشورها فقط علاقه و تمایل مردم به ورزش همگانی کافی نیست بلکه باید جنبه های مختلف این پدیده را در سطح خرد و کلان بررسی نمود. شناسایی عواملی که مانع شرکت افراد در ورزش همگانی میشود در کنار شناخت اهداف و انگیزه های شرکت کنندگان در ورزش همگانی بسیار مهم است. این شناخت می تواند برای مدیریت بخش ورزش همگانی در سازمان های مختلف اجتماعی و اقشار کارمندان، کارگران، جوانان، بازنشستگان، زنان و ... شرایط و امکانات مناسبی را فراهم کند [۴].

دسترسی به فضاهای باز باکیفیت بالا و داشتن فرصت و زمان برای ورزش و تفریح می تواند باعث سلامت و بهزیستی جامعه شود. سیاست های تدوین شده باید براساس سنجش نیازهای به روز فضاهای روباز و اماکن ورزشی و تفریحی باشند [۵]. همچنین، ورزش و فعالیت بدنی به عنوان یک رفتار جدید نیز دارای منافع و موانعی برای افراد است که این عوامل میزان گرایش فرد به فعالیت بدنی را دستخوش تغییرات می کند [۶]. برای تحلیل مشارکت ورزشی اقشار مختلف در هر جامعه، بررسی سه عامل ویژگی ها و عقاید، اهداف و انگیزه های افراد، محیط و رفتار فردی و گروهی ضروری است. انگیزه ها، کلید انجام هر کار و فعالیت به شمار می روند و می توانند رفتارهای افراد را تحریک، تقویت و هدایت کنند یا باعث کنترل و توقف آن شوند [۷]. Jackson در تعریف موانع اظهار داشت، یک مانع برای شرکت در فعالیت های فراغتی، بویژه ورزش هر چیزی است که توانایی فرد را برای شرکت در فعالیت های فراغتی، اختصاص دادن وقت بیشتری به ورزش، استفاده از مزایای سرویس های فراغتی و رسیدن به سطح مطلوب مشارکت محدود می کند [۸].

عوامل شخصی و زمان به عنوان موانع مشارکت زنان سالمند استان البرز در فعالیت های ورزشی تفریحی بودند خسروی زاده و همکاران [۱۵] نیز عوامل بازدارنده شرکت دانش آموزان دختر در فعالیت های ورزشی خارج از مدرسه را بررسی کردند. یافته ها نشان داد که عوامل بازدارنده شرکت دانش آموزان در فعالیت های ورزشی خارج از مدرسه به ترتیب شامل عوامل مرتبط با اماکن ورزشی، مالی، بین فردی، مدیریتی، اجتماعی و فرهنگی، ساختاری و فردی می باشد. Qiu و همکاران [۱۶] موانع مشارکت زنان چینی در فعالیت بدنی در اوقات فراغت را بررسی کردند. یافته ها نشان داد که موانع ساختاری، بین فردی و میان فردی به ترتیب اولویت مهمترین موانع ادراک شده برای شرکت در ورزش در اوقات فراغت می باشند. Chung و همکاران [۱۷] نشان دادند که عوامل فردی/روانشناختی، عدم آگاهی، عدم علاقمندی، عدم همراه داشتن یک دوست، خدمات/تجهیزات، دسترسی/مالی و زمان مهم ترین موانع شرکت در ورزش های تفریحی هستند. همانطور که از نتایج مطالعات مشخص هست عوامل متعددی می تواند در عدم مشارکت ورزشی موثر باشد.

در مطالعه حاضر از روش پرامیتی استفاده شد. پرامیتی یکی از روش های تصمیم گیری چند معیاره است که نخستین بار توسط Brans در سال ۱۹۸۵ توسعه یافته است [۱۸]. روش های تصمیم گیری چند معیاره روش هایی هستند که به تصمیم گیرنده کمک می کنند بهترین گزینه را با توجه به معیارهای مناسب انتخاب کند. مزیت اصلی این روش نسبت به سایر روش ها، قابلیت استفاده در مسائلی است که معیارهای مسئله تصمیم با یکدیگر وابستگی دارند [۱۹]. روش پرامیتی برای ارزیابی و اولویت بندی گزینه ها و انتخاب بهترین گزینه روش پرامیتی بکار می رود. در این روش ابتدا هر معیار تصمیم، براساس تابع مجزا و بدون ارتباط با سایر معیارها مورد توجه قرار می گیرد. پرامیتی برای تفاوت های دو به دوی گزینه ها براساس هر معیار، آستانه های معناداری و غیرمعناداری تفاوت ها را تعریف کرده و بدین ترتیب تفاوت های اندک (کمتر از q) که احتمال دارد ناشی از تصادف باشد را حذف می کند [۲۰]. از این رو پژوهش حاضر با هدف اولویت بندی عوامل بازدارنده مشارکت در ورزش همگانی به روش پرامیتی انجام

شد.

روش کار

این مطالعه به روش توصیفی انجام شده است. جامعه آماری این مطالعه را تمام شهروندان استان های خوزستان، سیستان و بلوچستان، خراسان جنوبی، چهارمحال و بختیاری، لرستان، همدان، گیلان، تهران، مازندران، بوشهر، آذربایجان شرقی، کرمانشاه، فارس، اصفهان، قم، خراسان رضوی تشکیل می دادند. سپس براساس جدول تعیین تعداد نمونه مورگان سهم هر استان از نمونه آماری تعیین گردید که در مجموع ۱۸۴۱ تن (۹۳۶ مرد و ۹۰۵ زن) به صورت تصادفی ساده انتخاب شدند. انتخاب استان ها به صورت کاملاً تصادفی و از طریق قرعه کشی بود آمار مربوط به جمعیت هر استان از مرکز ملی آمار جمهوری اسلامی ایران تهیه گردید. داده ها توسط پرسشنامه جمع آوری شد. پرسشنامه جمعیت شناختی شامل ۳ سوال که به ترتیب سن، جنسیت و میزان تحصیلات بود.

در مطالعه حاضر، به دلیل بکارگیری روش پرامیتی و به دلیل عدم وجود پرسشنامه مرتبط با روش پرامیتی، برای شناسایی عوامل بازدارنده مشارکت در ورزش همگانی، پرسشنامه ای مرتبط با این روش و براساس پیشینه پژوهش و بررسی منابع، کتب و نیز بهره گیری از پرسشنامه های مشابه، مقیاسی طراحی شد. بدین منظور فهرستی از عوامل بازدارنده مشارکت در ورزش همگانی تدوین و در اختیار ۱۲۰ تن از متخصصان (مدرسين تربیت بدنی، مربیان ورزشی دارای مدارک تحصیلی کارشناسی ارشد و دکتری) قرار داده شد. پس از دریافت و جمع بندی نظرات، "مقیاس موانع شرکت در ورزش تفریحی" (Constraints of Recreational Sport Participation Scale) با ۱۳ عبارت تدوین شد. نحوه پاسخگویی به عبارت ها بر اساس طیف لیکرت ۵ درجه ای بسیار کم (نمره ۱)، کم (نمره ۲)، متوسط (نمره ۳)، زیاد (نمره ۴) و بسیار زیاد (نمره ۵) بود. حداقل نمره این پرسشنامه ۱۳ و حداکثر نمره ۶۵ است که نمره زیر ۲۱ موانع ضعیف محسوب می شوند، نمره بین ۲۲ تا ۴۱ متوسط و نمره ۴۱ به بالا موانع مهم محسوب می شوند.

برای بررسی شاخص روایی محتوا، "مقیاس موانع شرکت در ورزش تفریحی" در اختیار ۱۰ تن از مدرسین حوزه مدیریت

رضا محمدزاده و همکاران

ورزش تفریحی" و نیز شیوه توزیع و جمع آوری آن به کارشناسان ورزشی کمیته های استعدادیابی مرکز مطالعات که از فارغ التحصیلان رشته تربیت بدنی و علوم ورزشی بودند، توضیح داده شد.

سپس فایل مقیاس به همراه شیوه توزیع (یعنی انتخاب افراد نمونه برای تکمیل مقیاس که به صورت تصادفی ساده باشد) در هر استان، از طریق ایمیل برای کارشناسان ورزشی مربوطه ارسال گردید. بعلاوه، به شرکت کنندگان در مورد محرمانه ماندن اطلاعات موجود در پرسشنامه اطمینان داده شد و تاکید شد که نیازی به ذکر نام و نام خانوادگی در پرسشنامه نمی باشد. نمونه ها داوطلبانه در مطالعه شرکت کردند و به کلیه نمونه های مورد پژوهش حق کناره گیری از پژوهش در حین کار یادآوری گردید. سپس "مقیاس موانع شرکت در ورزش تفریحی" بین شهروندان هر استان توزیع و گردآوری شد. جهت تکمیل هر مقیاس تقریباً ۲۰ دقیقه زمان صرف شد. جمع آوری داده ها در مدت حدود ۳ ماه انجام شد.

روش آماری مورد استفاده در این پژوهش در دو سطح توصیفی و آمار استنباطی انجام گرفت. برای تحلیل داده های توصیفی از روش آماری توصیفی استفاده شد و از این طریق فراوانی، درصد، محاسبه شد. همچنین، برای بررسی روایی سازه مقیاس از تحلیل عاملی تاییدی و برای اولویت بندی عوامل بازدارنده مشارکت در ورزش همگانی از روش پرامیتی استفاده شد. شاخص مورد نظر در این روش، ضریب فی است. ضریب فی جریان خالص است که در واقع بیانگر مقادیر جریان مثبت و منفی بصورت همزمان می باشد هر چه قدرت فی بیشتر باشد گزینه مورد نظر بهتر است. هم چنین، اولویت بندی پرامیتی بین جریان های طبقه بندی بیرونی مثبت و منفی، تعادل ایجاد می کند. جریان خالص بیانگر گزینه بهتر است. چنانچه یک معیار دارای کمترین مقادیر مثبت و بیشتر مقادیر منفی باشد آن گزینه پایین تر از سایر گزینه ها بوده و معرف ارجحیت کمتر است. تحلیل داده ها در نرم افزار اس پی اس نسخه ۲۴، نرم افزار Visual PROMETHEE 3. و نرم افزار SmartPLS. 1.4 انجام شد.

ورزشی دانشگاه تهران و ۵ تن از مدرسین مدیریت ورزشی دانشگاه قم قرار گرفت و پس از مطابقت دادن عبارت ها با اهداف مطالعه و مشخص شدن مرتبط بودن عبارت ها، شفافیت، سادگی و عدم مبهم بودن آن ها روایی محتوا تایید شد و مقدار شاخص روایی محتوا ۰/۸۳ بدست آمد. در مرحله بعد برای بررسی روایی سازه مقیاس، از تحلیل عاملی تاییدی استفاده شد. به دلیل اینکه تحلیل پرامیتی به اولویت بندی عامل ها از لحاظ اهمیت می پردازد، لذا هر ۱۳ عبارت بایستی در این روش اولویت بندی شوند. از انجایی که تحلیل عاملی اکتشافی نیز به دسته بندی عامل ها در زیرمقیاس های مشخص می پردازد، لذا روش پرامیتی نمی تواند زیر مقیاس ها را اولویت بندی کند، به همین دلیل از تحلیل عاملی تاییدی استفاده شد [۲۰].

نتایج تحلیل عاملی تاییدی بر روی ۱۸۴۱ تن از افراد شرکت کننده نشان داد که بارهای عاملی عبارت ها بین ۰/۴۷ تا ۰/۶۸ بود که حاکی از مطلوب بودن بارهای عاملی می باشد. همچنین، روایی همگرا این مقیاس از طریق واریانس مستخرج از سازه ها (AVE) بررسی ۰/۴۰ به دست آمد (جدول ۱). براساس این نتایج قاعده Magner و همکاران [۲۱] نیز رعایت شد که در مجموع بیانگر روایی سازه مناسب این مقیاس می باشد. برای بررسی پایایی "مقیاس عوامل بازدارنده مشارکت در ورزش همگانی" بر روی افراد شرکت کننده فوق از محاسبه ضریب آلفا کرونباخ استفاده و ضریب ۰/۸۴ به دست آمد و پایایی مرکب مقیاس نیز ۰/۸۴ به دست آمد که براساس Cronbach [۲۲] معیار مطلوب پایایی ۰/۷۰ می باشد.

در مطالعه حاضر شهروندان استان های مختلف جامعه آماری را تشکیل می دادند. با توجه به پراکندگی جامعه آماری در سراسر کشور و زیاد بودن نمونه آماری پژوهش شیوه توزیع و جمع آوری "مقیاس موانع شرکت در ورزش تفریحی" اهمیت بسیاری داشت. برای این منظور و لزوم دقت و صحت انجام کار، از مرکز مطالعات راهبردی سازمان ورزش بسیج که در اکثر مراکز استان های سراسر کشور دارای کمیته استعدادیابی ورزشی و کارشناس ورزشی است، استفاده گردید. لذا پس از هماهنگی های لازم با مرکز مطالعات راهبردی سازمان ورزش بسیج، راهنمایی ها و نکات لازم در خصوص موضوع مطالعه، "مقیاس موانع شرکت در

یافته ها

نتایج یافته های توصیفی نشان داد که از لحاظ وضعیت سنی، یافته ها نشان داد میانگین سن افراد نمونه برابر $33/65 \pm 13/819$ بود. حداقل سن افراد نمونه ۱۵ سال و حداکثر آن ۹۸ سال بود. از مجموع ۱۸۴۱ تن افراد نمونه، ۵۰/۸ درصد را مردان (۹۳۶ تن) و ۴۹/۲ درصد را زنان (۹۰۵ تن) تشکیل می داد. وضعیت تحصیلی نمونه های مطالعه نیز حاکی از این بود که، از مجموع ۱۸۳۱ تن افراد نمونه، افراد دارای تحصیلات کارشناسی با ۲۹/۵ درصد بیشترین فراوانی را داشتند.

نتایج تحلیل عاملی تاییدی نشان می دهد که بارهای

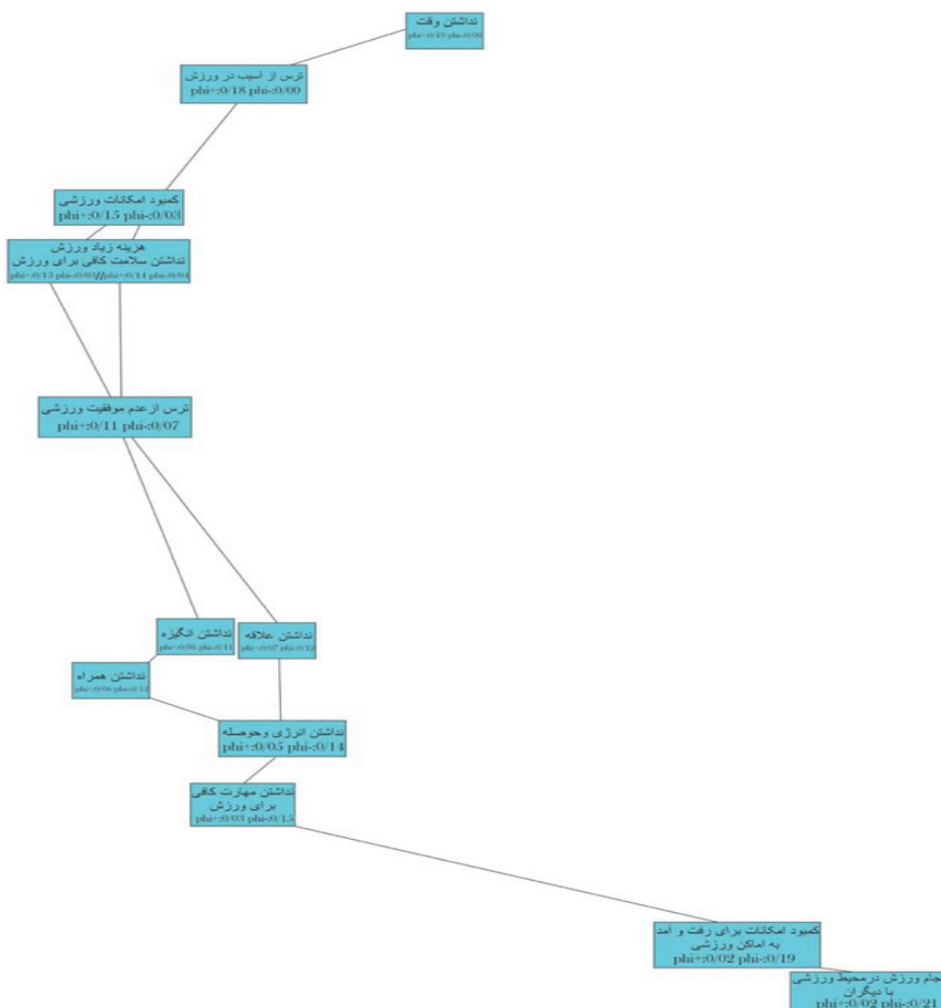
عاملی عبارت ها بین ۰/۴۷ تا ۰/۶۸ است که حاکی از مطلوب بودن بارهای عاملی می باشد. همچنین، آماره تی برای تمام سوالات پرسشنامه خارج از بازه $\pm 1/96$ است که حاکی از معنادار بودن آن ها می باشد. علاوه بر این، شاخص واریانس مستخرج از سازه ها (AVE) ۰/۴۰ به دست آمد که براساس قاعده Magner و همکاران [۲۱] نیز این شاخص مطلوب می باشد. شاخص پایایی ترکیبی نیز ۰/۸۴ به دست آمد که براساس Cronbach [۲۲] معیار مطلوب پایایی ۰/۷۰ می باشد که نشان دهنده قابل قبول مقیاس در مطالعه حاضر بود (جدول ۱).

جدول ۱: نتایج تحلیل عاملی تاییدی "مقیاس موانع شرکت در ورزش تفریحی"

ردیف	عبارت ها	بارعاملی	T	واریانس مستخرج از سازه ها	پایایی ترکیبی
۱	علاقه نداشتن به ورزش در محیط ورزشی با دیگران	۰/۴۰۹	۴/۹۹		
۲	کمبود امکانات برای رفت و آمد به اماکن ورزشی	۰/۶۰۶	۱۱/۶۷		
۳	کمبود امکانات ورزشی	۰/۶۴۰	۱۲/۴۱		
۴	داشتن مهارت کافی برای ورزش	۰/۵۱۶	۱۰/۷۲		
۵	داشتن سلامت کافی برای ورزش	۰/۴۷۷	۵/۹۳		
۶	ترس از عدم موفقیت ورزشی	۰/۵۸۳	۱۱/۵۸		
۷	ترس از آسیب در ورزش	۰/۶۴۷	۱۱/۲۶	۰/۴۰	۰/۸۴
۸	نداشتن همراه	۰/۶۷۶	۱۱/۶۹		
۹	هزینه زیاد ورزش	۰/۴۸۹	۶/۲۷		
۱۰	نداشتن علاقه	۰/۵۷۹	۸/۷۶		
۱۱	نداشتن انگیزه	۰/۴۷۶	۸/۹۹		
۱۲	نداشتن انرژی و حوصله	۰/۵۷۲	۱۰/۷۹		
۱۳	نداشتن وقت	۰/۵۱۹	۷/۹۸		

نتایج (شکل ۱) با شبکه ای از گره ها و یال ها، مقایسه موانع را نشان می دهد در این شکل رتبه بندی موانع انجام فعالیت بدنی به گونه ای ارایه شده است که نداشتن وقت در اولویت اول قرار گرفته است. این مانع دارای بیشترین (+phi) و کمترین (-phi) است در نتیجه با قرار گیری در اولویت اول نشان دهنده حداکثر تاثیر نداشتن وقت برای انجام فعالیت بدنی در بین شرکت کنندگان است. همچنین، اولویت بندی پرامیتی بین جریان های

طبقه بندی بیرونی مثبت و منفی، تعادل ایجاد می کند. جریان خالص بیانگر گزینه بهتر است. چنانکه یک معیار دارای کمترین مقادیر مثبت و بیشتر مقادیر منفی باشد، آن گزینه پایین تر از سایر گزینه ها بوده و معرف ارجحیت کمتر است. براین اساس، نداشتن وقت دارای بیشترین ارجحیت و علاقه نداشتن به انجام ورزش در محیط ورزشی با دیگران دارای کمترین ارجحیت می باشد.

شکل ۱: نسبت برتری موانع شرکت در ورزش همگانی

جدول ۲: اولویت بندی موانع شرکت در ورزش همگانی

ردیف	موانع	Phi	+Phi	-Phi
۱	نداشتن وقت	۰/۱۹۲۹	۰/۱۹۲۹	۰/۰۰۰۰
۲	ترس از آسیب در ورزش	۰/۱۷۲۳	۰/۱۷۶۶	۰/۰۰۴۳
۳	کمبود امکانات ورزشی	۰/۱۲۲۰	۰/۱۴۸۲	۰/۰۲۶۳
۴	هزینه زیاد ورزش	۰/۱۰۰۵	۰/۱۳۶۷	۰/۰۳۶۲
۵	نداشتن سلامت کافی برای ورزش	۰/۱۰۰۵	۰/۱۳۴۳	۰/۰۳۳۹
۶	ترس از عدم موفقیت ورزشی	۰/۰۳۸۴	۰/۱۰۵۷	۰/۰۶۷۳
۷	نداشتن انگیزه	-۰/۰۴۰۰	-۰/۰۶۴۲	۰/۱۱۳۳
۸	نداشتن علاقه	-۰/۰۵۲۳	-۰/۰۶۵۱	۰/۱۱۷۴
۹	نداشتن همراه	-۰/۰۵۸۶	-۰/۰۵۶۹	۰/۱۱۵۵
۱۰	نداشتن انرژی و حوصله	-۰/۰۸۹۴	-۰/۰۴۶۹	۰/۱۳۶۳
۱۲	کمبود امکانات برای رفت و آمد به اماکن ورزشی	-۰/۱۷۳۰	-۰/۰۱۹۱	۰/۱۹۲۱
۱۳	علاقه نداشتن به انجام ورزش در محیط ورزشی با دیگران	-۰/۱۹۰۳	-۰/۰۱۵۶	۰/۲۰۵۹

بر اساس تحلیل پرامیتی موارد ۷ تا ۱۳ به دلیل ایجاد مطلوبیت منفی از اهمیت کمتری برخوردار هستند. علاوه بر این، نداشتن وقت با ضریب فی ۰/۱۹۲۹ و ترس از آسیب در ورزش با ضریب فی ۰/۱۷۲۳، کمبود امکانات ورزشی با ضریب فی ۰/۱۲۲۰، هزینه زیاد ورزش با ضریب فی ۰/۱۰۰۵، نداشتن سلامت کافی برای ورزش با ضریب فی ۰/۱۰۰۵، ترس از عدم موفقیت ورزشی با ضریب فی ۰/۰۳۸۴ از اهمیت بیشتری برخوردار هستند. همچنین، نداشتن انگیزه، نداشتن علاقه، نداشتن همراه، نداشتن انرژی و حوصله، نداشتن مهارت کافی برای ورزش، کمبود امکانات برای رفت و آمد به اماکن ورزشی و علاقه نداشتن به انجام ورزش در محیط ورزشی با دیگران به دلیل نداشتن ضریب فی منفی تأثیری بر عدم انجام فعالیت ندارند و به عبارتی دیگر، از دیدگاه شرکت کنندگان از اهمیت کمتری برخوردار هستند (جدول ۲).

بحث

پژوهش حاضر با هدف اولویت بندی عوامل بازدارنده مشارکت در ورزش همگانی به روش پرامیتی انجام شد. نتایج این مطالعه نشان داد که نداشتن زمان شرکت کنندگان این مطالعه، یکی از موانع مشارکت در ورزش همگانی بوده است. در این خصوص، نتایج پژوهش محمدی (۲۳) مهمترین عوامل بازدارنده مشارکت ورزشی را کمبود وقت، کمبود حمایت های اجتماعی، کمبود انرژی، کمبود در تجهیزات و امکانات ورزشی، ضعف در انگیزش و اراده فردی، ترس از آسیب اجتماعی و ضعف در مهارت های ورزشی را اولویت بندی کردند. بعلاوه، مهدی زاده و همکاران (۲۴) در پژوهش خود در زمینه عامل کمبود وقت دلایل کم بودن ساعات فوق برنامه در فضاهای ورزشی دانشگاه، مشکلات و مشغله های خانوادگی، تدریس در چند واحد دانشگاهی مختلف و رفت و آمد زیاد، فعالیت جسمانی زیاد در حین انجام وظایف شغلی، کمبود خواب و استراحت، وقت گیر بودن فعالیت ورزشی را جزء عوامل و تبیین کمبود وقت جهت مشارکت ورزشی، گزارش نمودند. همچنین نتایج پژوهش های El-Gilany و همکاران (۲۵)، Lovell و همکاران (۲۶) Gomez-Lopez و همکاران (۲۷) نشان دادند که مشکلات موجود در زندگی شخصی و اجتماعی افراد، به

نوعی فرصت و زمان کافی برای پرداختن به فعالیت بدنی را از آنان سلب می کند. در تبیین یافته های این بخش از پژوهش، می توان چنین استدلال نمود که شرکت کنندگان در این پژوهش، به دلیل برخی محدودیت های مربوط به ساعات کاری، مدت زمان رفت و آمد و نداشتن زمان کافی برای حضور در اماکن ورزشی برای انجام فعالیت ورزشی را، جزء مهم ترین موانع مشارکت در ورزش همگانی می دانند؛ زیرا حضور در اماکن ورزشی زمان زیادی را از آن ها می گیرد و بدین ترتیب بخشی از زمان استراحت و حتی اوقات فراغت شان را از دست می دهند.

همچنین نتایج دیگر پژوهش حاضر حاکیست، ترس از آسیب دیدن در ورزش، مانع دیگری جهت مشارکت در ورزش همگانی بوده است. در راستای یافته های این پژوهش، روزبهرانی و همکاران (۱۴) و خسروی زاده و همکاران (۱۵) نیز نشان دادند که عوامل بازدارنده شرکت دانش آموزان در فعالیت های ورزشی خارج از مدرسه به ترتیب شامل عوامل مرتبط با اماکن ورزشی (از قبیل نامناسب بودن وسایل و تجهیزات ورزشی، پراکندگی نامتناسب اماکن ورزشی در سطح شهر، ایمن نبودن اماکن ورزشی، کمبود فضا و اماکن ورزشی، کمبود تجهیزات و وسایل ورزشی)، اقتصادی، بین فردی، مدیریتی، اجتماعی و فرهنگی، ساختاری و فردی می باشد. در توجیه این یافته نیز می توان چنین استدلال داشت که احتمالاً این ترس به دلیل عدم آشنایی کافی شرکت کنندگان با فعالیت های ورزشی و یا حتی عدم داشتن تجهیزات ورزشی استاندارد بوده است. علاوه بر این، می توان چنین اذعان نمود که ترس از آسیب به عنوان یک عامل فردی است که به نگرش و طرز فکر فرد مربوط می شود و این ترس و نگرش منفی نسبت به ورزش می تواند منجر به عدم تمایل به مشارکت در ورزش در افراد شود (۲۸).

یافته های دیگر پژوهش حاضر، نشان داد که کمبود امکانات ورزشی از دیگر موانع مشارکت در ورزش همگانی است. در این زمینه، نتایج پژوهش خسروی زاده و همکاران (۱۵) و Qiu و همکاران (۱۶) نشان داد کمبود امکانات ورزشی نیز جزء محدودیت های ساختاری برای شرکت در ورزش است و از دید شرکت کنندگان عدم وجود کافی امکانات ورزشی در محلات و پارک ها و ایستگاه های تندرستی منجر به عدم

Asihel (۳۲) بعنوان عامل عدم اعتماد بنفس، همخوانی و مطابقت دارد. این یافته بدان مفهوم است که عوامل فردی و روان شناختی از جمله ترس از عدم موفقیت، می تواند یک عامل تاثیرگذار در ایجاد نگرش منفی، نسبت به مشارکت در ورزش محسوب شوند.

نتیجه گیری

یافته ها نشان داد که نداشتن زمان، ترس از آسیب در ورزش، کمبود امکانات ورزشی، هزینه زیاد ورزش، نداشتن سلامت کافی برای ورزش، ترس از عدم موفقیت ورزشی از اهمیت بیشتری برخوردار هستند. این بدان مفهوم است که توجه به این متغیرها و برطرف ساختن این موانع می تواند میزان مشارکت شهروندان را در فعالیت های ورزشی افزایش دهد. لذا پیشنهاد می شود مدیران و متولیان ورزش همگانی با برنامه های تسهیل ساز از جمله تعیین ساعات ورزش در برخی ایام شرایط حضور آن ها در اماکن ورزشی را فراهم سازند. محدود بودن قلمرو مطالعه به برخی از استان های کشور از محدودیت های این پژوهش بود که تعمیم آن به سایر استان های کشور با توجه به شرایط فرهنگی، اجتماعی هر استان می بایست با احتیاط صورت گیرد.

سپاسگزاری

مقاله حاضر از رساله دکتری دانشجو رضا محمدزاده و به راهنمایی آقای دکتر ابراهیم علیدوست قهفرخی با کد شماره ثبت ۲۹۶۶/۰۱ در تاریخ ۱۳۹۷/۱۰/۱۷ در دانشگاه تهران پردیس البرز در سال ۱۳۹۹ می باشد. بدین وسیله از زحمات تمامی مسئولان و دست اندرکاران دانشگاه تهران پردیس البرز کمال تشکر و قدردانی می شود.

تضاد منافع

نویسندگان این مقاله هیچگونه تضاد منافی گزارش نکردند.

تمایل مشارکت در ورزش همگانی شده است. در خصوص این یافته، می توان چنین ادعان داشت که امکانات و تجهیزات ورزشی به عنوان الزامات اولیه و اساسی انجام ورزش، می تواند در صورت کافی و مطلوب بودن ورزش کردن را تسهیل سازد. بنابراین، روشن است که اماکن ورزشی فاقد امکانات و تجهیزات، انجام ورزش را با دشواری هایی متعددی، همراه می سازد.

بعلاوه، پژوهش حاضر نشان داد که هزینه بالای ورزش، از دیگر موانع مشارکت ورزشی محسوب می شود. در این راستا، یافته های پژوهش ابراهیمی و همکاران (۲۹) مبنی بر زیاد بودن هزینه شرکت در فعالیت های ورزشی، با این پژوهش همخوانی دارد. بعلاوه نتایج پژوهش خسروی زاده و همکاران (۱۵) نشان داد که دانش آموزان با عوامل بازدارنده مالی، برای شرکت در فعالیت های ورزشی خارج از مدرسه رو به رو بوده اند. این یافته را چنین می توان تبیین نمود که برای استفاده از اماکن ورزشی و باشگاه ها شهریه ها و ورودیه پرداخت هزینه ضرورت دارد. همچنین الزامیست که برای شرکت در یک کلاس ورزشی لباس و تجهیزات اولیه تهیه گردد که این منجر به بالاتر رفتن هزینه های انجام ورزش، می گردد. بنابراین، اگر افراد از شرایط مناسب اقتصادی برخوردار نباشند، به دلیل وجود دیگر اولویت های اقتصادی به ویژه در زمینه های رفاهی، اوقات فراغت در اولویت قرار نمی گیرد و هیچگاه برنامه صحیحی برای اوقات فراغت در نظر گرفته نمی شود.

از دیگر یافته های این پژوهش حاضر، نداشتن سلامت کافی برای ورزش برای عدم شرکت در ورزش بود. در این راستا نتایج پژوهش کریمیان و همکاران (۱۲) با یافته پژوهش حاضر همخوانی دارد. نتایج کریمیان و همکاران (۱۲) نشان داد که ترس از عدم توانایی و مهارت در انجام فعالیت ها و عدم اعتماد به نفس از موانع مهم در انجام ورزش است.

در نهایت نتایج پژوهش حاضر نشان داد که ترس از عدم موفقیت ورزشی، از دیگر موانع عدم مشارکت در ورزش همگانی است. همچنین در پژوهش کشکر و احسانی (۳۰) بعنوان بازدارنده فردی، در پژوهش مهدی زاده و همکاران (۲۴)، بعنوان عامل روان شناختی، در پژوهش Gyurcsik و همکاران (۳۱) بعنوان عامل درون فردی، و در پژوهش

References

- Pourranjbar M, Khodadadi M, Ghorbanzade B, Alamikoshki M. [The correlation facilitating and inhibiting factors on participation in sports activities of female students in Kerman University of Medical Sciences]. *Journal of Health Promotion Management*. 2016; 5 (3) :60-68. <http://jhpm.ir/article-1-631-en.html>
- Shabani A, Ghafouri F, Honari H. [A study on policies and strategies of sport for all in comprehensive sport plan of Iran]. *Journal of Sport Management Review*. 2015; 6(27): 15-30. <http://ensani.ir/fa/article/338326/>.
- Jamaat Kh, Shabani Bahar Gh R, Goodarzi M, Honari H. [Public sports consumer behavior model based on a mixture of marketing, environmental and psychological factors]. *Journal of Contemporary Research in Sports Management*. 2017; 7(14): 29-41. <https://www.sid.ir/en/Journal/ViewPaper.aspx?ID=605253>.
- Foroohi M. [Investigating the deterrent and influential factors on citizens' participation in public sports in Rasht. Master Thesis]. University of Tehran Aras International Campus. 2013.
- Annual report and financial statements 2013-14. https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/333066/_The_English_Sports_Council_print_2_.pdf. 2014.
- Ashrafi S, Kashef SM, Seyed Ameri MH. [The relationship between disincentive factors of physical activities an athletic behavior variation in disables and Maims in Urmia city]. *Journal of Applied Research of Sport Management*. 2014; 2 (3): 115-128. <https://www.sid.ir/en/journal/ViewPaper.aspx?id=362968>.
- Ghodratnama A, Heidarinejad S, Davoodi I. [The relationship between socio- economic status and the rate of Physical activity in Shahid Chamran University students of Ahwaz]. *Journal of Sport Management*. 2013; 5 (16): 5- 20. https://jsm.ut.ac.ir/article_30410.html.
- Jackson EL. Will research on leisure constraints still be relevant in the twenty-first century? *Journal of National Recreation and Park Association*. 2000; 32 (1): 62-68. <https://www.nrpa.org/globalassets/journals/jlrr/2000/volume-32/jlrr-volume-32-number-1-pp-62-68.pdf>. <https://doi.org/10.1080/00222216.2000.11949887>
- Crawford DW, Jackson EL, Godbey G. A Hierarchical Model of Leisure Constraints. *Journal of Leisure sciences*. 1991; 13(4): 309-320. <https://doi.org/10.1080/01490409109513147>
- Jackson EL. Leisure constraints/ constrained leisure: Special issue introduction. *Journal of Leisure Research*. 1991; 23 (4): 279-285. <https://doi.org/10.1080/00222216.1991.11969860>
- Alexandris K, Tsorbatzoudis C, Grouios G. Perceived constraints on recreational sport participation: Investigating their relationship with intrinsic motivation, extrinsic motivation and motivation. *Journal of Leisure Research*. 2002; 34 (3): 233-252. https://www.researchgate.net/publication/235913733_Perceived_Constraints_on <https://doi.org/10.1080/00222216.2002.11949970>
- Karimian J, Feizi A, Javani V, Shekarchizadeh P, Torkian S. [Factors inhibiting physical activity among the personnel of Isfahan Educational hospitals based on leisure time Hierarchical Model]. *Journal of Health System Research*. 2011; 7 (4): 401- 410. <https://www.sid.ir/En/Journal/ViewPaper.aspx?ID=263640>.
- Moradi A, Hosseini M, Moradi R. [Prioritization of deterrents to women's participation in sport activities in Alborz Province, Iran]. *Scientific Journal of School of Public Health and Institute of Public Health Research*. 2017; 15(1): 23-34. <https://sjsph.tums.ac.ir/article-1-5476-en.html>.
- Ruzbahani M, Kamkari K, Mirzapoor AA. [Assessment of effective factors of barriers to participate in sport for elder women in recreational sport activities in Alborz Province]. *Journal of Organizational Behavioral Management in Sport Studies*. 2014; 6 (2): 33- 42. http://fmss.journals.pnu.ac.ir/article_896_3cbd1b32bd697e65f76f03399ea9435a.pdf.
- Khosravizadeh E, Shahmansouri EA, Roshanzadeh J. [Inhibitor factors to girl students' participation in out-of-school sport activities]. *Journal of Strategic Studies in Sports and Youth*. 2014; 13 (25): 1- 23. <https://www.sid.ir/en/journal/ViewPaper.aspx?id=566137>.
- Qiu Y, Lin Y, Mowen AJ. Constraints to Chinese women's leisure-time physical activity across different stages of participation. *World Leisure Journal*. 2017; 60 (1): 29-44. <https://doi.org/10.1080/16078055.2017.1340331>
- Chung PK, Liu JD, Chen WP. Perceived constraints on recreational sport participation: Evidence from Chinese University students in Hong Kong. *World Leisure Journal*. 2013; 55 (4): 347-359. <https://doi.org/10.1080/04419057.2013.836559>
- Brans JP, Vincke PH. Note- A preference ranking organization method: (The Promethee method for multiple criteria decision-making). *Journal of Management Science*. 1985; 31 (6): 647-56. <https://doi.org/10.1287/mnsc.31.6.647>
- Asefi AA, Esmaelian M, Khalili AS, Alame SS. [The optimizing the practical physical education test process using simulation and multi-criteria decision-making methods (Case study: University of Isfahan)]. *Journal of Research in*

- Sports Sciences. 2019; 11 (55): 163- 188. https://smrj.ssrc.ac.ir/article_1520_en.html.
20. Amiri M, Hadinejad F, Malekkhoyan S. [Evaluation and prioritization of suppliers adopting a combined approach of entropy, analytic hierarchy process, and revised Promethee (Case study: Youtab Company)]. *Journal of Operational Research and its Applications*. 2017; 14 (4) :1-20. <https://www.sid.ir/en/journal/ViewPaper.aspx?id=568600>.
 21. Magner N, Welker RB, Campbell TL. Testing a model of cognitive budgetary participation processes in a latent variable structural equations framework. *Journal of Accounting and Business Research*. 1996; 27 (1): 41-50. <https://doi.org/10.1080/00014788.1996.9729530>
 22. Cronbach LJ. Coefficient alpha and the internal structure of tests. *Journal of Psychometrika*. 1951;16 (3): 297-334. <https://doi.org/10.1007/BF02310555>
 23. Mohammadi HR. Investigating motivational factors and perceived obstacles in sports participation of Khorasan Razavi Workers. *Collection of articles of Khorasan Razavi Municipality Sports Organization*. 2004; 1- 11. https://sport.mcls.gov.ir/icm_content/media/image/2016/12/111411_orig.pdf.
 24. Mehdizadeh R, Andam R, Rozbehani SH. [Barriers to the development of public sports in universities]. *Research in Academic Sports*. 2013; 3 (3): 109- 126. <http://ensani.ir/fa/article/download/342963>.
 25. El-Gilany AH, Badawi K, El-Khawaga G, Awadalla N. Physical activity profile of students in Mansoura University, Egypt. *Eastern Mediterranean Health Journal*. 2011; 17(8): 694-702. <https://doi.org/10.26719/2011.17.8.694>
 26. Lovell PG, El Ansari W, Parker JK. Perceived exercise benefits and barriers of non-exercising female university students in the United Kingdom. *International Journal of Environmental Research and Public Health*. 2010; 7(3): 784-798. <https://doi.org/10.3390/ijerph7030784>
 27. Gomez-Lopez M, Gallegos AG, Exteremera AB. Perceived barriers by university students in the practice of physical activities. *Journal of Sports Science and Medicine*. 2010; 9 (3): 374-381. <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC3761719/>.
 28. Mohammadzadeh R. [Present market segmentation of sport for all in Iran]. PhD Thesis in Management and Planning in Physical Education, Department of Physical Education, Faculty of Physical Education and Sports Sciences, University of Tehran, Alborz Campus, Tehran 2020 ..
 29. Ebrahimi R, Amani A, Gholizadeh A. [Investigating the reasons for non-participation of high school students in Bojnourd in extracurricular sports activities]. 6th National Conference of Physical Education and Sports Sciences Students of Iran. Tehran. 2011. <https://civilica.com/doc/194604/>.
 30. Keshkar S, Ehsani M. [Constraints inhibiting women from participating in recreational sports in Tehran focusing on personal attributes]. *Quarterly Journal of Women's Studies Sociological and Psychological*. 2007; 5 (2): 113-134. <https://www.sid.ir/en/journal/ViewPaper.aspx?id=138090>.
 31. Gyuresik NC, Spink KS, Bray SR, Chad K, Kwan M. An ecologically based examination of barriers to physical activity in students from grade seven through first-year University. *Journal of Adolescent Health*. 2006; 38 (6): 704-711. <https://doi.org/10.1016/j.jadohealth.2005.06.007>
 32. Asihel SG. Perceptions of constraints to recreational sports Participation: A case study of the University of the Western Cape (UWC) undergraduate female students. Unpublished master's thesis. University of the Western Cape (UWC), South Africa. 2005. https://etd.uwc.ac.za/xmlui/bitstream/handle/11394/1342/Ghebremedhin_MASRES_2005.pdf?sequence=1&isAllowed=y.